

**Συνέντευξη Τύπου Γιώργου Δακή Περιφερειάρχη Δυτικής
Μακεδονίας για την πορεία του Επιχειρησιακού Προγράμματος της
Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας 2007 - 2013**

Κοζάνη 20 Μαρτίου 2012

Εισήγηση Περιφερειάρχη

Η σημερινή συνέντευξη τύπου έχει σκοπό την παρουσίαση της προόδου του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας την περίοδο 2007 - 2013.

Η παρουσίαση εστιάζεται **όχι** τόσο στην **ανάδειξη της ταύτισης ή προσέγγισης των ποσοτικών στόχων (αριθμοδείκτες) του Επιχειρησιακού Προγράμματος, αλλά** στην προσπάθεια προσέγγισης των ποιοτικών χαρακτηριστικών του Προγράμματος όπως αυτά αναδεικνύονται μέσα από την έως σήμερα πορεία του αλλά και όπως συνδέονται με τους αρχικούς στόχους που είχαν τεθεί το 2006 - 2007 (περίοδος εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος).

Είναι γνωστό ότι, για την Προγραμματική Περίοδο 2007 - 2013, το Αναπτυξιακό Όραμα για τη Περιφέρεια μας ήταν η διαμόρφωση ανταγωνιστικής οικονομίας με όρους βιώσιμης ανάπτυξης, ενισχύοντας το ρόλο της Περιφέρειας στον ευρύτερο γεωγραφικό της χώρο.

Το Όραμα αυτό γίνεται πράξη με το σχεδιασμό και την υλοποίηση ενός **Ολοκληρωμένου Περιφερειακού Συμφώνου Ανάπτυξης**, το οποίο θα στηρίζεται στο τρίπτυχο **Επιχειρηματικότητα - Περιβάλλον - Ανθρώπινο Δυναμικό**. Το τρίπτυχο αυτό απετέλεσε τον οδηγό του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος για την 4^η Προγραμματική

Περίοδος 2007 - 2013, τουλάχιστον έως την κορύφωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης στην χώρα μας.

Το τρίπτυχο Ανάπτυξης αναλύεται σε πέντε (5) επιμέρους γενικούς στόχους, οι οποίοι, είναι οι εξής:

Γενικός Στόχος 1: Δημιουργία συνθηκών για τη διαφοροποίηση της ιδιαίτερα συναρτώμενης με τον τομέα της ενέργειας παραγωγικής βάσης και προσαρμογή της στις διεθνείς απαιτήσεις.

Γενικός Στόχος 2: Ενίσχυση του ρόλου των αστικών κέντρων στην προώθηση της ανάπτυξης, της κοινωνικής συνοχής και του επιπέδου ζωής και διαμόρφωση ενός λειτουργικού πλέγματος επικοινωνίας με τις αγροτικές και ορεινές περιοχές της Περιφέρειας.

Γενικός Στόχος 3: Βελτίωση της ελκυστικότητας του ανθρωπογενούς και της ποιότητας του φυσικού περιβάλλοντος.

Γενικός Στόχος 4: Ενίσχυση της χωρικής οργάνωσης και της εξωστρέφειας της Περιφέρειας, ιδίως προς τις γειτονικές χώρες των Βαλκανίων, μέσω βελτίωσης της προσπελασιμότητας και της ανάπτυξης πολυθεματικών συνεργασιών.

Γενικός Στόχος 5: Βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες με παράλληλη αξιοποίηση των τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών.

Πρέπει να αναφέρουμε και να συναξιολογήσουμε **τους νέους παράγοντες**, που προφανώς, **επηρέασαν και επηρεάζουν** τον αρχικό σχεδιασμό, τη στρατηγική και τη στόχευση του προγράμματος :

- **Η χρηματοπιστωτική κρίση** όπως εμφανίστηκε στο σύνολο των χωρών της Ε.Ε. (2008) και όπως συνεχίστηκε και συνεχίζεται στην χώρα μας και πλήττει, κυρίως, τις επιχειρήσεις και το ενδογενές ανθρώπινο δυναμικό.
- **Η καλπάζουσα, πλέον, ανεργία** (ως απόρροια της χρηματοπιστωτικής αλλά και της κοινωνικής κρίσης που βιώνει η χώρα μας) στην Περιφέρειά μας

(με ιδιαίτερα ανησυχητικά ευρήματα στις δημιουργικές ηλικίες, αυτές μεταξύ 25 - 40 ετών) .

- **Η αναπροσαρμογή της ποσοστιαίας συμμετοχής της χώρας μας στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Επιχειρησιακού Προγράμματος, η οποία μειώνει τον συνολικό προϋπολογισμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος.**
- **Η ανάγκη τόνωσης της επιχειρηματικότητας** (με νέες προσκλήσεις και την παράλληλη δημιουργία ταμείων εγγυοδοσίας και στήριξης των επενδύσεων), **με έμφαση σε νέους ανθρώπους, νέες και καινοτόμες ιδέες** εστιασμένες σε στοχευόμενους, δυναμικούς κλάδους της Περιφέρειας μας και **όχι απαραίτητα σε επενδύσεις υψηλού κόστους και ρίσκου.**
- **Τα έργα - προτεραιότητες** του Επιχειρησιακού Προγράμματος, όπως αυτά αποτυπώνονται στον Πίνακα των έργων για τα οποία η χώρα μας έχει δεσμευθεί απέναντι στην Ε.Ε.
- **Το νέο θεσμικό πλαίσιο της Αυτοδιοίκησης** (Καλλικράτης - Ν. 3852/2010).
- **Η μείωση των εκχωρημένων πόρων** σε συγκεκριμένους Άξονες Θεματικής Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Μακεδονίας 2007 - 2013.

**Η πρόοδος υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και η
επίτευξη των παραπάνω στόχων**

Γενικά Στοιχεία Προόδου Επιχειρησιακού Προγράμματος

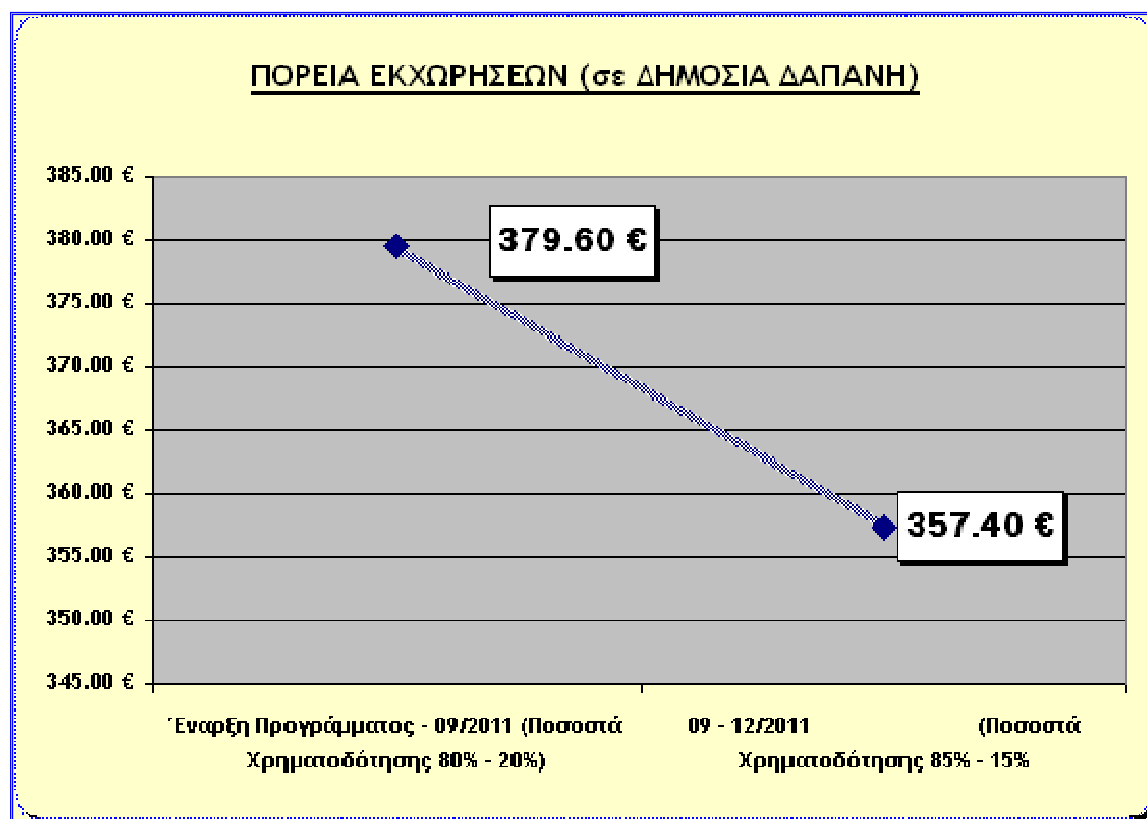
ΠΟΡΕΙΑ ΕΚΧΩΡΗΣΕΩΝ (σε ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ)

Εκχωρήσεις προς Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Δυτικής Μακεδονίας (αφορούν μόνον δράσεις του ΠΕΠ Μακεδονίας - Θράκης 2007 - 2013) *	Έναρξη Προγράμματος - 09/2011 (Ποσοστά Χρηματοδότησης 80% - 20%)	09 - 12/2011 (Ποσοστά Χρηματοδότησης 85% - 15%)
	379.60 €	357.40 €

* : (Σε εκατ. €)

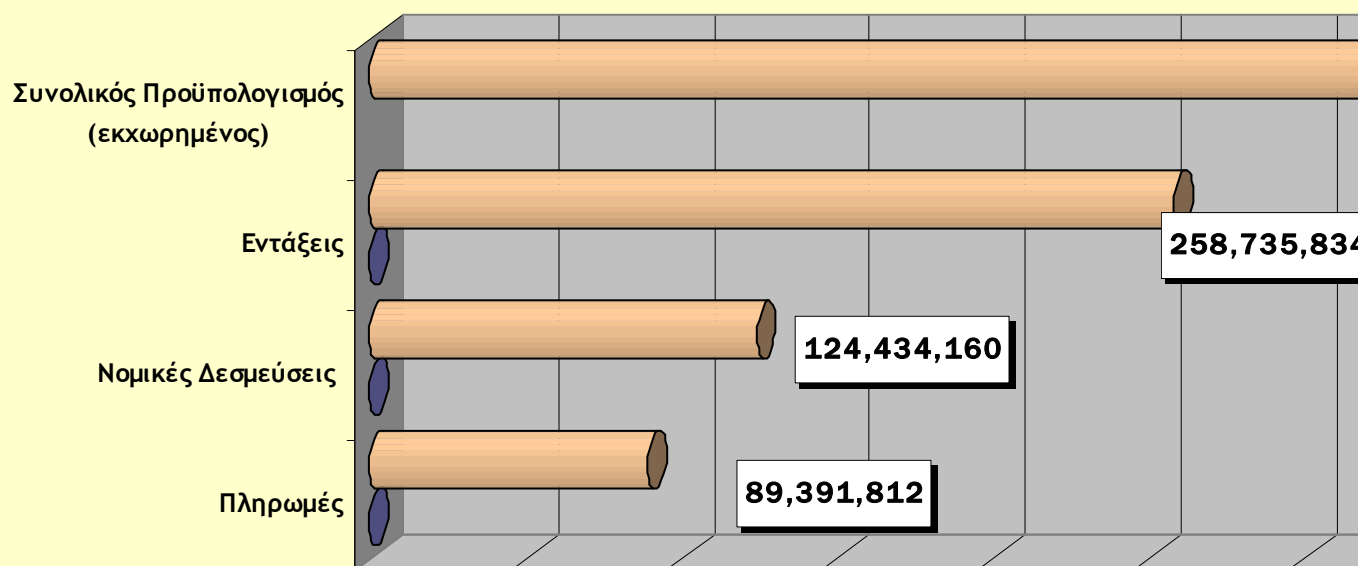
Σημείωση 1 : Σε απόλυτους αριθμούς η Κοινοτική Συνδρομή του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Μακεδονίας 2007 - 2013 , παραμένει σταθερή 420,3 εκ €

Σημείωση 2 : Προοδευτική μείωση της Δημόσιας Δαπάνης του εκχωρημένου Επιχειρησιακού Προγράμματος κατά 22,2 εκ €

**Πορεία Υλοποίησης Επιχειρησιακού Προγράμματος (Εκχωρημέ
Πόροι στην ΕΔΑ Δυτικής Μακεδονίας (0050)**

Πορεία Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Μακεδονίας 2007 - 201

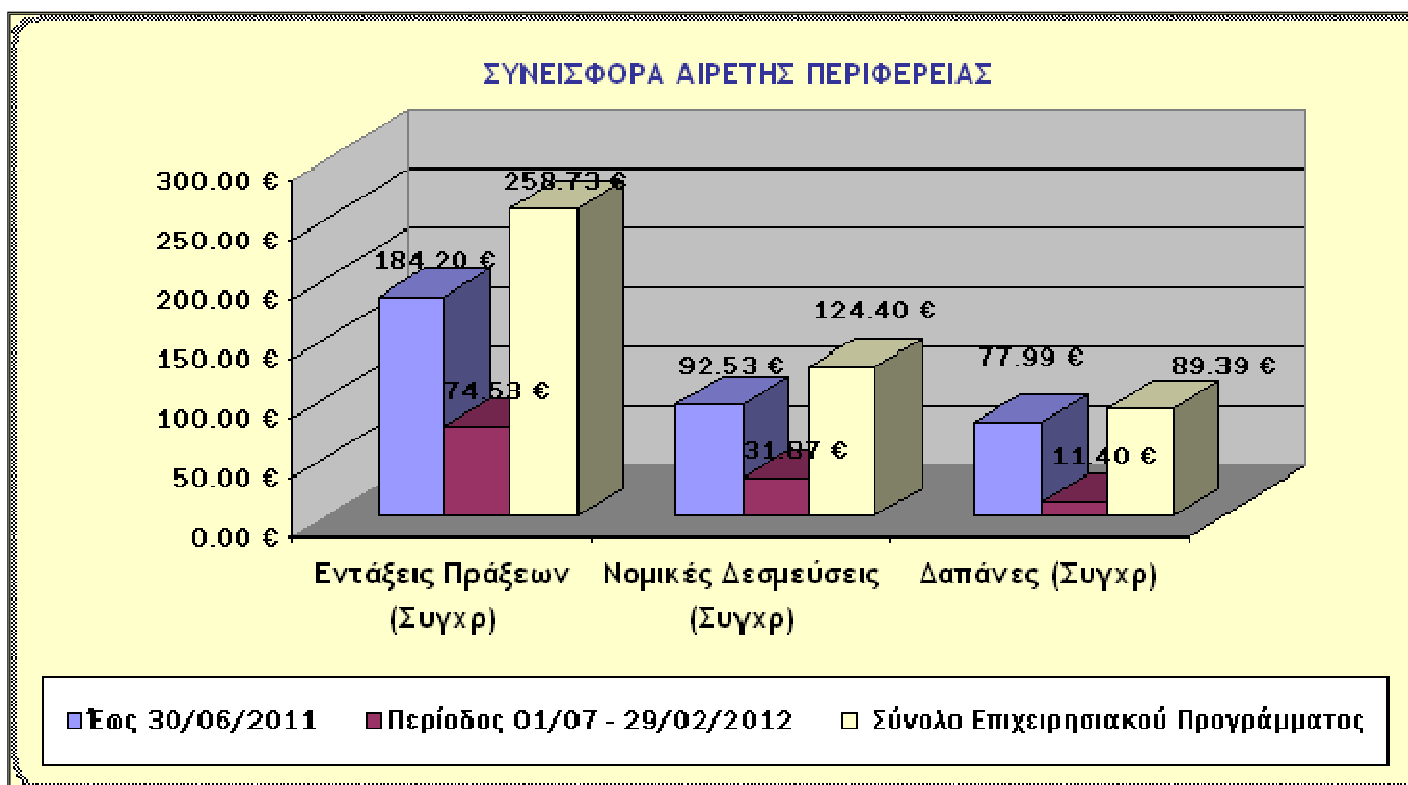

Ως προς τις εκχωρήσεις	
Εντάξεις	72,4%
Νομικές Δεσμεύσεις	34,8%
Δαπάνες (απορρόφηση)	25,0%
Ως προς τις εντάξεις	
Νομικές Δεσμεύσεις	49,6%
Δαπάνες (απορρόφηση)	34,5%

Τα παραπάνω στοιχεία κατατάσσουν το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Δυτικής Μακεδονίας μεταξύ των πρώτων στο ΕΣΠΑ (συνυπολογίζοντας και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά αυτού όπως πορεία ελέγχων από τρίτους, «νεκρά» έργα κλπ).

ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ (Αιρετή Περιφερειακή Διοίκηση) - Συνεισφορά στην Πρόοδο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Μακεδονίας 2007 - 2013

	Εντάξεις Πράξεων (Συγχρ)	Νομικές Δεσμεύσεις (Συγχρ)	Δαπάνες (Συγχρ)
Έως 30/06/2011	184.20 €	92.53 €	77.99 €
Περίοδος 01/07 - 29/02/2012	74.53 €	31.87 €	11.40 €
Σύνολο Επιχειρησιακού Προγράμματος	258.73 €	124.40 €	89.39 €
Βαθμός Προόδου	40.00%	34.50%	15.00%

Γενικός Στόχος 1 - Γενικός Στόχος 5

Υλοποιούνται από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Ανταγωνιστικότητας-Επιχειρηματικότητας» και «Ψηφιακής Σύγκλισης» του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (ΥΠΑΑΝ) με εκχώρηση πόρων (περίπου **134 εκ €**) από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας 2007 - 2013

Αποδείχθηκε (και λόγω της κρίσης) ότι, η ένταξη της Δυτικής Μακεδονίας στις “phasing out” Περιφέρειες, μέσω της μονοδιάστατης προσέγγισης (που ερμηνεύει το επίπεδο ευημερίας μιας περιοχής αποκλειστικά και μόνο με το παραγόμενο κατά κεφαλή περιφερειακό ΑΕΠ), **δεν ανταποκρίνεται στην πλήρη αναπτυξιακή πραγματικότητα** και αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι οι προϋπάρχουσες διαρθρωτικές αδυναμίες (και της περιφερειακής) οικονομίας συνέβαλλαν πολλαπλασιαστικά στην επιδείνωση της κατάστασης.

Βαδίζοντας στο 4^ο έτος της κρίσης και της συνεχιζόμενης ύφεσης και θέλοντας να κάνουμε κάποιες γενικές θεωρήσεις, διαπιστώνουμε :

- Σε ότι αφορά **την επιχειρηματικότητα** και την **καινοτομία** παρατηρείται **υστέρηση** σε σχέση με τις λοιπές περιφέρειες της χώρας (δεδομένου ότι συμμετέχουν με συγκριτικά μικρότερο ποσοστό στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας).
- Τόσο **ο πρωτογενής** όσο και **ο δευτερογενής τομέας** δεν έχουν καταφέρει να προσανατολιστούν σε ένα βιώσιμο αναπτυξιακό πρότυπο, παρά τις δυνατότητές τους.
- **Στον τομέα των υπηρεσιών** οι αλλαγές είναι ιδιαίτερα δυναμικές, αλλά και δραματικές. Είμαστε μάρτυρες μιας κατακόρυφης πτώσης στην

εμπορική δραστηριότητα την οποία προσπαθούμε να αναχαιτίσουμε με την ροή χρηματοδοτικών πόρων της Περιφέρειας στις τοπικές αγορές. Δεν θα πρέπει όμως να λησμονούμε ότι η διαχρονική ανάπτυξη στοιχείων όπως η παιδεία (ΑΕΙ, ΤΕΙ) συνέβαλε ιδιαίτερα στη δημιουργία προσφοράς όλων των υπηρεσιών του τριτογενούς τομέα με αποτέλεσμα τη σημαντική βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας.

- **Στον τομέα του τουρισμού** η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας συνεχίζει να μην αξιοποιεί (στο επίπεδο που θα μπορούσε) το φυσικό πλούτο και την πολιτιστική της κληρονομιά. Το πολιτιστικό απόθεμα είναι πλούσιο. Παλαιολιθικά ευρήματα και σχηματισμοί, αρχαιολογικοί χώροι όλων των ιστορικών περιόδων, βυζαντινοί θησαυροί και παραδοσιακοί οικισμοί συνθέτουν μια πολιτιστική κληρονομιά που αποτελεί μοναδικό συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας. Επιπρόσθετα, η τοπική λαϊκή παράδοση κάνει έντονη την παρουσία της σε όλους τους οικισμούς καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου με εκδηλώσεις ψυχαγωγικού και λαογραφικού περιεχομένου.

Οι παραπάνω σημαντικές παρατηρήσεις οδηγούν στην διαπίστωση ότι μεγάλος αριθμός ψηφιακών συλλογών μπορούν να προκύψουν από μια σοβαρή προσπάθεια της περιφέρειας προς την κατεύθυνση αξιοποίησης των δυνατοτήτων και ευκαιριών που προκύπτουν από την ψηφιακή σύγκλιση.

- Παρά τις αντιξοότητες, ενδιαφέρουσα προοπτική παρουσιάζουν **κλάδοι με συγκέντρωση μικρών επιχειρήσεων** όπως ο κλάδος του μετάλλου και η μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, ως μια νέα δυναμική απάντηση στο μονοδιάστατο αναπτυξιακό προφίλ της περιφέρειας, ενώ σημαντική, για την περιφερειακή οικονομία, αποτελεί η διαχρονική παρουσία (στην νέα διάσταση και νέα προοπτική) **του κλάδου της γούνας**.
- Λόγω αυτής της ύπαρξης πολλών μικρών και διάσπαρτων, γεωγραφικά, επιχειρήσεων, αλλά εξαιρετικά ενεργών και με σημαντική συμβολή στην

οικονομική δραστηριότητα της περιφέρειας, **προβλέπονται εξαιρετικές προοπτικές στον τομέα των συνεργατικών σχηματισμών (clusters)**, είτε αυτοί παρουσιάζονται ως τεχνολογικοί είτε ως καθαρά επιχειρηματικοί.

Ήδη επιχειρείται μια σοβαρή προσπάθεια δημιουργίας συνεργατικού σχηματισμού στον κλάδο του μετάλλου. Η πρόταση, στην οποία συμμετέχει και η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, έχει αξιολογηθεί, θετικά, κατά την 1^η φάση αξιολόγησης (σε επίπεδο χώρας) και αναμένεται η νέα πρόσκληση.

- **Την αναγκαιότητα επαναπροσδιορισμού της χρηστικότητας των υποδομών ανάπτυξης επιχειρηματικότητας (ΒΙΠΕ, ΒΙΟΠΑ κλπ)**, όπως αυτές πρέπει να ταυτίζονται με τις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στην ελληνική περιφερειακή οικονομία και επιχειρηματικότητα (επιχειρηματικά πάρκα, Ελεύθερες Οικονομικές Ζώνες κλπ), όπως επίσης και **των δομών στήριξης αυτής.**

Παρά τα διαφαινόμενα προβλήματα, οι επιχειρήσεις της Δυτικής Μακεδονίας αλλά και τα ανώτατα ιδρύματα και τα ερευνητικά κέντρα που δραστηριοποιούνται στην περιφέρεια, συμμετέχουν σε όλες τις προσκλήσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα».

Είναι ιδιαίτερα ενδιαφέρον να δούμε αυτήν την συμμετοχή τους μέσα από τέσσερις (4) κύριους τομείς παρέμβασης :

Τομέας Βιομηχανίας

Ο τομέας της βιομηχανίας είναι ο τομέας που παραδοσιακά παρουσιάζει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον από πλευράς προσέλκυσης επενδυτικών προτάσεων. Ήδη στις δράσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα & Επιχειρηματικότητα» έχουν ενταχθεί **4.742** επενδυτικά σχέδια, εκ των οποίων τα **162** (συνολικού προϋπολογισμού **15,14 εκ. €**), **προέρχονται από την Δυτική Μακεδονία**. Οι δράσεις με το μεγαλύτερο (επενδυτικό) ενδιαφέρον, ήταν αυτές των: «Εξωστρέφεια - ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων», «Μεταποίηση στις νέες συνθήκες».

Θα πρέπει να τονίσουμε την ιδιαίτερη βαρύτητα που δίνεται μέσα από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, στην δημιουργία χρηματοοικονομικών εργαλείων (Ταμείο Επιχειρηματικότητας, Ταμείο Εγγυήσεων (JEREMIE)), δεδομένης της κρίσης χρηματοπιστωτικής ρευστότητας που βιώνει το σύνολο της χώρας.

Τομέας Τουρισμού

Ο συγκεκριμένος τομέας παρουσιάζει ένα παράδοξο. Ενώ , παρουσιάζεται ως ένας τομέας δυναμικά αναπτυσσόμενος, οι προτάσεις που υπεβλήθησαν σε όλες τις δράσεις είναι ελάχιστες, με χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτό της δράσης του «Εναλλακτικού Τουρισμού», όπου η συμμετοχή των επιχειρήσεων της περιφέρειας μας είναι μόλις 2% (13 προτάσεις σε σύνολο 785).

Σε κάθε περίπτωση, η προσπάθεια στον συγκεκριμένο τομέα, θα πρέπει να συνεχιστεί σε πιο συστηματική βάση, η οποία σε συνδυασμό με την προβολή της περιοχής θα συμβάλει στη διαμόρφωση ενός βιώσιμου προτύπου ανάπτυξης του τουρισμού.

Τομέας Ενέργειας

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ενέργεια. Η Δυτική Μακεδονία αποτελεί διαχρονικά το ενεργειακό κέντρο της χώρας και στόχος είναι η ταυτοποίηση της περιοχής με την ενέργεια και τις προοπτικές που αυτή συνεπάγεται για την οικονομία της, με παράλληλη έμφαση στην περιβαλλοντική διάσταση.

Αποτελεί, επίσης, πρόκληση η μετάβαση της Δυτικής Μακεδονίας στην Πράσινη Ανάπτυξη, υλοποιώντας σχέδια δράσης που θα αποβλέπουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της οικονομίας με όρους βιώσιμης ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο υλοποίησης των δράσεων συναφών με την ενέργεια, ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι δράσεις «Εξοικονομώ κατ' οίκον» και «Εξοικονομώ» (Εξοικονόμηση ενέργειας από τους ΟΤΑ).

Για την δράση «Εξοικονομώ κατ' οίκον», η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας διαθέτει 15 εκ. € και αυτήν τη στιγμή έχει γίνει υπαγωγή 660 περίπου δανείων με

μέσο ύψος δανείου τα **6.500 €.**, ενώ στην δράση «**Εξοικονομώ**», έχουν υπαχθεί δύο (2) ΟΤΑ και άλλοι δύο (2) είναι επιλαχόντες. Έχει ήδη ζητηθεί αύξηση του προϋπολογισμού για την Δυτική Μακεδονία ώστε να ενταχθούν στην δράση και οι επιλαχόντες ΟΤΑ.

Απαιτείται η κινητοποίηση πόρων και η δημιουργία συνεργειών έτσι ώστε να **αναδειχθεί η Δυτική Μακεδονία σε κέντρο των σύγχρονων ενεργειακών εξελίξεων και της πράσινης ανάπτυξης.**

Τομέας Έρευνας

Διαχρονικά, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας δεν φημίζονταν για τις εξαιρετικές επιδόσεις της στον τομέα της έρευνας. Κάτι τέτοιο φαίνεται να αλλάζει πλέον και αυτό αποδεικνύεται από την συμμετοχή των εκπαιδευτικών & ερευνητικών κέντρων της περιοχής (σε συνεργασία με επιχειρήσεις) στις δράσεις «Συνεργασίας» της Γενικής Γραμματείας Έρευνας & Τεχνολογίας. Ήδη έχουν αναληφθεί **νομικές δεσμεύσεις ύψους 1,5 εκ. €**, ενώ στο στάδιο αξιολόγησης βρίσκονται προτάσεις συνολικού προϋπολογισμού **6,5 εκ. €**.

Επενδύσεις Αναπτυξιακού Νόμου

Ιδιαίτερα σημαντική αποδεικνύεται η συμβολή του αναπτυξιακού νόμου στην ενίσχυση (ή τόνωση) της επιχειρηματικότητας στην περιφέρεια μας . Ήδη έχουν ενταχθεί (και χρηματοδοτούνται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας 2007 - 2013), σαράντα (40) επενδυτικά σχέδια, προϋπολογισμού (δημόσιας δαπάνης) **23,5 εκ. €**, τα οποία παρουσιάζουν εξαιρετικά υψηλή απορρόφηση (71,4%).

Στην τρέχουσα Προγραμματική περίοδο, σε ότι αφορά στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ψηφιακή Σύγκλιση», διαπιστώνουμε αφενός την κατεύθυνση :

- Προς δράσεις ενισχύσεων επιχειρήσεων (Ψηφιακές Ενισχύσεις)
- Προς δράσεις οριζόντιου (εθνικού) χαρακτήρα (ολοκλήρωση Εθνικού Δημοτολογίου, επέκταση Taxis, ηλεκτρονικό συνταγολόγιο κλπ).
- Προς έργα - προτεραιότητας (ψηφιακό σχολείο & ψηφιακή τάξη κλπ).

αφετέρου παντελή έλλειψη ενημέρωσης προς την περιφέρεια.

Πέραν το προαναφερομένων, θα πρέπει να καυτηριάσουμε την πλημμελή δημοσιότητα (σε περιφερειακό επίπεδο) που έχουν τύχει οι προκηρύξεις των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, τόσο αυτού της «Ανταγωνιστικότητας - Επιχειρηματικότητας» όσο και αυτού της «Ψηφιακής Σύγκλισης».

Οι Γενικοί Στόχοι 2 , 3 και 4 υλοποιούνται από τα Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Δυτικής Μακεδονίας 2007 - 2013» με εκχώρηση πόρων περίπου 357 εκ €

Γενικός Στόχος 2

Έχει δοθεί ιδιαίτερη βαρύτητα στον τομέα της οικιστικής αναβάθμισης τόσο των αστικών όσο και των ημιαστικών ή αγροτικών περιοχών. Πολλαπλασιάσαμε τους διαθέσιμους πόρους (από 27 σε 95 εκ. €) ενώ με την υπογραφή της σύμβασης δημιουργίας του Ταμείου Αστικής Ανάπτυξης (μεταξύ του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας & Ναυτιλίας (ΥΠΑΑΝ) και Marfin - Εγνατίας Τράπεζας (φορέας που έχει προκύψει από διαγωνιστική διαδικασία) ενεργοποιήθηκε και το νέο χρηματοδοτικό εργαλείο «JESSICA» στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Στον τομέα της παιδείας η περιφέρεια έχει ολοκληρώσει, στον πλέον ικανοποιητικό βαθμό, τις υποδομές της, όσον αφορά στις σχολικές μονάδες (συμπεριλαμβανομένων και αυτών της προσχολικής αγωγής) και στο ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας, ενώ προετοιμάζει (οι μελέτες αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το καλοκαίρι του τρέχοντος έτους) αυτές του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας.

Στον τομέα της υγείας- πρόνοιας, η κατάσταση των υποδομών (σε επίπεδο εξοπλισμού), ειδικά στις περιφερειακές ενότητες, έχει παρουσιάσει σημαντική βελτίωση, ικανοποιώντας σε κάποιο βαθμό τη ζήτηση στα αστικά κέντρα. Όσον αφορά στα τοπικά κέντρα υγείας, η προσπάθεια της Περιφέρειας συγκλίνει προς την πλήρη ανάπτυξή τους (ολοκλήρωση κτιριακών υποδομών π.χ. νέο Κέντρο Υγείας Σιάτιστας και προμήθεια απαραίτητου εξοπλισμού), που θα συμβάλει στην εξυπηρέτηση των πολιτών σε αποκεντρωμένο επίπεδο.

Είναι, επίσης, σημαντικές οι προετοιμαζόμενες παρεμβάσεις επέκτασης και εκσυγχρονισμού των υφιστάμενων Νοσοκομειακών μονάδων της Περιφέρειας (Μποδοσάκειο Γενικό Νοσοκομείο, Γενικό Νοσοκομείο Καστοριάς).

Στον συνδυασμένο τομέα του πολιτισμού - τουρισμού υλοποιούνται σημαντικές παρεμβάσεις στους τομείς : Αποκατάσταση μνημείων, Αποκατάσταση και ανάδειξη αρχαιολογικών χώρων, Υποδομές σύγχρονου πολιτισμού και τέλος Υποδομές τουρισμού.

Σε ότι αφορά τον τουρισμό, η ορθολογική προσέγγιση για την ανάδειξη του πλούσιου τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας παραμένει σημαντικός στόχος αυτής.

Γενικός Στόχος 3

Η προστασία και ανάδειξη - αξιοποίηση του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης συμβάλλει, επίσης, στη διαμόρφωση ενός ανθρωποκεντρικού αναπτυξιακού μοντέλου που εξασφαλίζει τη συνέχεια των πλουτοπαραγωγικών του πόρων. Φιλοδοξία είναι η οικονομική μεγέθυνση και η προστασία του περιβάλλοντος να αποτελούν έννοιες παράλληλες και ομόρροπες, σύμφωνα και το τρίπτυχο ανάπτυξης Επιχειρηματικότητα - Περιβάλλον - Ανθρώπινοι Πόροι, όπως αυτό αποτυπώνεται και εξειδικεύεται στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας 2007 - 2013.

Στρατηγικός στόχος παραμένει : η βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος προς όφελος του συνόλου των πολιτών της περιοχής, που θα επιτευχθεί με την **υλοποίηση δράσεων** βελτίωσης και ενεργής διαχείρισης του περιβάλλοντος στον αστικό χώρο, ανάπτυξης σύγχρονων φιλικών προς το περιβάλλον τεχνολογιών, βελτίωσης των περιβαλλοντικών συνθηκών και ανάπλασης του τοπίου, αυξημένη χρήση Ανανεώσιμων πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ), έργα ανάκτησης και αποκατάστασης

των εδαφών από την εκμετάλλευση των ορυχείων (για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών και την ανάπλαση του τοπίου στον ενεργειακό άξονα Κοζάνης - Πτολεμαΐδας - Φλώρινας) και τέλος ολοκληρωμένης αξιοποίησης των παραλίμνιων περιοχών.

Προς αυτή την κατεύθυνση (και στο πλαίσιο ευθύνης του Επιχειρησιακού Προγράμματος), υλοποιούνται έργα στους τομείς : **Εγκαταστάσεων Επεξεργασίας Λυμάτων (ΕΕΛ) και δικτύων αποχέτευσης, Προστασίας και ολοκληρωμένης διαχείρισης υδατικών πόρων και πόσιμου νερού (συγκέντρωση, επεξεργασία, διανομή) και Πρόληψης και αντιμετώπισης του περιβαλλοντικού κινδύνου.**

Έχουν επίσης, εκχωρηθεί στην Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Δυτικής Μακεδονίας, πρόσθετοι πόροι από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» ύψους **30 εκ. €**, στον τομέα της Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων, με στόχο την περαιτέρω ολοκλήρωση του ΠΕΣΔΑ και την υλοποίηση πιλοτικών προγραμμάτων διαχείρισης ιλύος (**1^ο έργο σε περιφερειακό επίπεδο**).

Πόροι (ύψους **15 εκ. €**) του τομέα έχουν δεσμευθεί για την δράση «Εξοικονομώ κατ' οίκον», ενώ σημαντικό ποσό (**13 εκ. €**) έχουν εκχωρηθεί προς το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» για την υλοποίηση οριζόντιων δράσεων (εναρμόνιση με Κοινοτικές Οδηγίες κλπ).

Επίσης, σε σχέση πάντα με το περιβάλλον, δεν θα πρέπει να παραλείψουμε να υπογραμμίσουμε :

- Τα έργα **Τηλεθέρμανσης** των πόλεων Κοζάνης, Πτολεμαΐδας (έχει ήδη εγκριθεί η χρηματοδότηση του από την Γ.Δ. Ανταγωνισμού της Ε.Ε.), Αμυνταίου, και της Φλώρινας.
- Την λειτουργία **Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Απορριμμάτων** σε επίπεδο Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας με επενδυτικό πρόγραμμα εν εξελίξει (ιδιαίτερης αναφοράς χρήζει **το προς υλοποίηση 1^ο ΣΔΙΤ στην χώρα στον τομέα της Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων**) που αποσκοπεί στην περαιτέρω αξιοποίησή τους.

- Την ολοκλήρωση σημαντικών επενδύσεων στον τομέα της διαχείρισης λυμάτων, ειδικότερα σε αποχετευτικά δίκτυα και εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων (ΕΕΛ), που στο πλαίσιο της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου, αναμένεται η επίλυση και των τελευταίων προβλημάτων.

Γενικός Στόχος 4

Η ολοκλήρωση του διευρωπαϊκού και εθνικού οδικού δικτύου (Εγνατία οδός, Κάθετοι Άξονες κλπ) συμβάλει στην ενίσχυση τόσο της εσωτερικής συνοχής της Περιφέρειας όσο της εξωστρέφειας της με την διαμόρφωση ενός ενιαίου χώρου συνεργασίας και ανάπτυξης που αναδεικνύει τον ρόλο της και την μετασχηματίζει σε μια περιοχή που ενισχύει συνεχώς την θέση της ενεργειακά και επιχειρηματικά.

Η υλοποίηση συγκεκριμένων δράσεων στον τομέα των «μεταφορών» έρχεται ως αποτέλεσμα σειράς διαβουλεύσεων και δεσμεύσεων μεταξύ της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και του Υπουργείου Υποδομών & Δικτύων και συγκεκριμένα επί της «Ολοκλήρωσης των Καθέτων Αξόνων» και σύνδεσης αυτών με την Εγνατία Οδό. Ήδη ξεκινά η υλοποίηση των δύο τμημάτων : «Φλώρινα - Νίκη» και «Κορομηλιά - Κρυσταλλοπηγή - Ιεροπηγή».

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, με τους πόρους που διαθέτει, προσπαθεί να ολοκληρώσει εκείνες τις υποδομές προσπελασιμότητας που θα συνεισφέρουν, άμεσα, στην αναπτυξιακή προσπάθεια της, όπως επίσης και εκείνες που συμβάλλουν στην ποιότητα ζωής των κατοίκων της.

Δράσεις ενίσχυσης της Απασχόλησης - καταπολέμησης της Ανεργίας (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανθρώπινου Δυναμικού)

Ειδική αναφορά θα πρέπει να γίνει στην διαχείριση των ανθρώπινων πόρων. Η συνεχής βελτίωση των ικανοτήτων του **ανθρώπινου δυναμικού**, το οποίο αποτελεί τον κυριότερο αναπτυξιακό πόρο της Περιφέρειας, επενδύοντας στη γνώση και στην απρόσκοπτη διάχυση της πληροφορίας, θα διαμορφώσει το κατάλληλο υπόβαθρο για την επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων που θα τεθούν.

Μετά την πρωτοφανή ύφεση στην οποία εισήλθε η οικονομία της χώρας μετά το 2008 (ως απόρροια της χρηματοπιστωτικής κρίσης), οι μακροοικονομικοί δείκτες της Περιφέρειας έχουν επιδεινωθεί με κύριο αυτό **της ανεργίας** που έχει φθάσει σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Ενδεικτικά, αξίζει να δούμε κάποια στοιχεία :

- Με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η καταγεγραμμένη ανεργία στην Δυτική Μακεδονία , το Γ' τρίμηνο του 2010 ήταν **14,8%**, ενώ το αντίστοιχο τρίμηνο του 2011, ήταν **22,3%** και ήδη καλπάζει πέραν το **25%**.
- Από τον Δεκέμβριο του 2011 έως τον Ιανουάριο του τρέχοντος έτους, οι καταγεγραμμένοι άνεργοι αυξήθηκαν κατά **864** άτομα (24,294 (2011), 25158 (2012)).
- Στην αντίστοιχη περίοδο, οι μακροχρόνια άνεργοι αυξήθηκαν κατά **410** άτομα (11,971 (2011), 12,381 (2012)).

Επιδίωξη αποτελεί, πλέον, η δημιουργία μιας περιφερειακής στρατηγικής ικανής να ανταποκρίνεται στις αλλαγές που συντελούνται στο τοπικό, εθνικό και διεθνές περιβάλλον, με την απασχόληση να αναδεικνύεται περιβάλλουσα συνιστώσα της προσπάθειά αυτής για ένα καλύτερο μέλλον .

Η αιρετή Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, από της ανάληψης των καθηκόντων της, έδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στην υλοποίηση αντίστοιχων δράσεων. Ήταν από τις λίγες περιφέρειες που συμμετείχαν στην διαβούλευση για τη διαμόρφωση του

πλαisiου υλοποίησης των Τοπικών Σχεδίων για την Απασχόληση (ΤοπΣΑ) που άμεσα προκηρύσσει.

Επίσης, συμμετείχε ενεργά σε κάθε κάλεσμα της χώρας για κατάθεση προτάσεων που συγκλίνουν σε έναν και μόνον στόχο : αυτόν της ανάπτυξης με κριτήρια που αναδεικνύουν ως κεντρικό αναπτυξιακό στοιχείο, τον ανθρώπινο παράγοντα.

Συμπεράσματα - Στόχοι

Η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας αντιμετωπίζει διαρθρωτικές αδυναμίες στο παραγωγικό της σύστημα, με κύρια χαρακτηριστικά της οικονομίας της **το περιορισμένο εύρος κλαδικής εξειδίκευσης, τη σημαντική εξάρτηση από συμβατικούς κλάδους, το πολύ μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων και την έλλειψη επενδύσεων ιδίως σε Ε&ΤΑ**. Ιδιαίτερα μετά την πρωτοφανή χρηματοοικονομική κρίση και την ύφεση στην οποία εισήλθε η οικονομία της χώρας μετά το 2008, οι μακροοικονομικοί δείκτες της Περιφέρειας έχουν επιδεινωθεί με κύριο αυτό **της ανεργίας** που έχει φθάσει σε ιστορικά υψηλά επίπεδα.

Οι όποιες δυναμικές παρεμβάσεις με την εισαγωγή νέων ανανεώσιμων ενεργειακών πηγών, όπως η ηλιακή και η αιολική ενέργεια, στο ενεργειακό μίγμα της περιοχής της Δυτικής Μακεδονίας, μπορεί να οδηγήσουν όλη την περιοχή σε μια νέα εποχή βιώσιμης ενεργειακά και περιβαλλοντικά ανάπτυξης.

Οι τεχνικές υποδομές που αφορούν στην ποιότητας ζωής των κατοίκων βρίσκονται σε ικανοποιητικό βαθμό και αναμένεται να βελτιωθούν περαιτέρω με την ολοκλήρωση της παρούσας προγραμματικής περιόδου. Κρίσιμοι τομείς όπως οι μεταφορές, η υγεία, η οικιστική αναβάθμιση, το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, ο πολιτισμός - τουρισμός και η παιδεία, οι οποίοι μπορούν να επηρεάσουν θετικά εκτός από το κοινωνικό και το παραγωγικό προφίλ της Περιφέρειας ενισχύονται **βάσει ενός ορθολογικού σχεδιασμού που εγγυάται τη βιωσιμότητα των παρεμβάσεων**.

Τέλος, θα πρέπει να επισημανθεί, για μια ακόμη φορά, η πλημμελής ενημέρωση και συνεργασία (όχι με ευθύνη της Περιφέρειας) με τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Ανταγωνιστικότητα - Επιχειρηματικότητα» και «Ψηφιακή Σύγκλιση» που διαχειρίζονται το 30% περίπου των πόρων του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Δυτικής Μακεδονίας 2007 - 2013.

Οι κύριοι στόχοι που τίθενται για τον υπόλοιπο χρόνο της τρέχουσας Προγραμματικής Περιόδου, είναι ουσιαστικοί :

- Η απορρόφηση του συνόλου των εκχωρηθέντων Πόρων που διατίθενται στην Περιφέρεια μας (περίπου **357 εκ. €**), αλλά και η επίτευξη τόσο του στόχου N+3 όσο και του στόχου του μνημονίου (2012 - 48 εκ. €).
- Η ουσιαστική συνδρομή του Περιφερειακού Προγράμματος στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας (στοχευόμενες δράσεις) και στην βελτίωση των υποδομών και παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα της υγείας και της πρόνοιας (όπου παρουσιάζουμε μια υστέρηση), ενώ δεν θα πρέπει να παραλείψουμε την συνδρομή της περιφέρειας στην επιτυχή υλοποίηση δράσεων σχετιζόμενων με την απασχόληση είτε αυτές αφορούν το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο είτε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.
- Η επιτυχία στην υλοποίηση των έργων - προτεραιότητας (που αποτελούν εθνική δέσμευση και προτεραιότητα).
- Ο ενδεδειγμένος έλεγχος της σκοπιμότητας των υποβαλλόμενων προτάσεων έτσι ώστε να διαφυλάσσεται η ανταποδοτικότητα των χρηματοδοτούμενων παρεμβάσεων.
- Ο όσο το δυνατόν δίκαιος καταμερισμός των πόρων στις επιμέρους Περιφερειακές Ενότητες.
- Μέσα από την αποτίμηση των παρεμβάσεων μας, ο ουσιαστικός προγραμματισμός και η προετοιμασία, σε μια διαφορετική βάση και με την συνδρομή του συνόλου της κοινωνίας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, της Νέας Προγραμματικής Περιόδου 2014 - 2020.

Το διαγραφόμενο μέλλον της Περιφέρειας μας συνδέεται με έννοιες ταυτόσημες με την κοινωνική συνοχή , τη βιώσιμη ανάπτυξη και την απασχόληση.